

Offentliggørelse af advokatnotat til Global mælkeleveringsaftale

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter har valgt med Lauge Fastrups tilladelse at offentliggøre advokat Lauge Fastrups notat, som er udarbejdet for LDM og som har dannet grundlag for en gennemgang af aftalen ved LDM's generalforsamling i Aars den 21. marts og senest ved LDM's møde på Agerskov Kro den 4. april. Mødet i Agerskov drejede sig udelukkende om en gennemgang og debat af aftalen. Under hvert af aftalens punkter finder man advokat Lauge Fastrups vurdering af og kommentar til indholdet i punktet som **Ad 1** og så videre.

1. Anvendelsesområde

- 1.1. Denne globale mælkeleveranceaftale for andelshavere ("Aftalen") er indgået mellem Parterne og vedrører Andelshaverens mælkeleverance til Selskabet i henhold til følgende vilkår og betingelser.
- 1.2. Denne Aftale indeholder Andelshaverens individuelle og særlige aftaler med Selskabet vedrørende Andelshaverens medlemskab af og leverance af mælk til Selskabet samt Selskabets forpligtelse til at købe mælk af Andelshaveren.
- 1.3. Alle øvrige vilkår og betingelser for Andelshaverens medlemskab og mælkeleverance reguleres af Selskabets vedtægter, de generelle medlemsbetingelser samt Selskabets til enhver tid gældende produktions- og kvalitetsprogrammer, herunder Arlagården, der alle udgør integrerede dele af Aftalen og har forrang i tilfælde af uoverensstemmelser.

Ad 1. Anvendelsesområde

Det forekommer helt centralt, at Aftalens 1.2 anfører, at anvendelsesområdet er "*...Andelshaverens individuelle og særlige aftaler...*" Dermed vil Aftalens virkeområde alt andet lige ligge udenfor den generelle andelsret og alene af denne grund, vil Aftalen formentlig ikke i snæver forstand skulle tolkes i overensstemmelse med lighedsgrundsætningen og grundsætningen om saglighed. Til belysning heraf, se U2004.1738H.

Men at der skulle være tale om individuelle og særlige aftalevilkår virker besynderligt, idet Aftalen efter sit indhold og udformning helt overvejende har karakter af en standardaftale, som henvender sig til alle Andelshavere og leverandører. Aftalen skal end ikke underskrives af Andelsselskabet.

Videre er rækkevidden af 1.3 om "*Alle øvrige vilkår og betingelser...*" så dunkel (tvetydig), at bestemmelsen må påkalde sig særlig opmærksomhed. Det giver således vanskeligt mening at skrive "*øvrige*", når Aftalen netop efter sin indledende ordlyd præciserer, at den uden indskrænkninger omfatter "*...Andelshavernes medlemskab af og leverance af mælk og Selskabets forpligtelse til at købe mælk af Andelshaveren.*" Hvilke øvrige vilkår kan der så være tale om?

Værre bliver det, når det i 1.3 in fine om alle "øvrige vilkår" anføres, at "... og har forrang i tilfælde af uoverensstemmelser". Dette betyder formentlig, at der med en vis vægt kan argumenteres for, at alle "...Andelshaverens individuelle og særlige aftaler..." efter den umiddelbare ordlyd i 1.3 har forrang i forhold til Vedtægten.

Men hvis man læser videre i Aftalen og kommer til bestemmelsen i Aftalens 12.1, hvor præcis samme emne er behandlet, kan man tilsyneladende læse det modsatte. Nemlig at Vedtægten altid har forrang i forhold til Aftalen. Så spørgsmålet må være: Er det 1.3 eller 12.1 der gælder?

Hvad der gælder på dette meget vigtige punkt, er dermed beskrevet forskelligt i de to bestemmelser, og jeg har intet umiddelbart bud på, hvordan en domstol i givet fald vil løse problemet.

--- o --- O --- o ---

2. Optagelsesgebyr for optagelse

2.1. Din optagelse i Selskabet kan være betinget af betaling af et optagelsesgebyr, se punkt 4.1 i de generelle medlemsbetingelser.

2.2. Hvis det er bestemt, at du skal betale et optagelsesgebyr, sæt kryds ved den ønskede afregningsordning for optagelsesgebyret:

- Forskudsbetaling på datoen for første mælkeleverance
- Betaling over 3 år
- Betaling over 5 år

Andelshaveren skal IKKE betale optagelsesgebyr i henhold til gældende regler (kan kun udfyldes af Selskabet).

Ad 2. Optagelsesgebyr for optagelse

Bestemmelser for betaling af optagelsesgebyr for nye Andelshavere er normalt.

Eksisterende Andelshavere skal selvfølgelig aldrig betale optagelsesgebyr. Så hvorfor eksisterende Andelshavere skal indgå en aftale om, at de ikke skal betale noget, som de aldrig har været forpligtet at betale, er vanskeligt at forstå. At dette punkt vedrørende eksisterende Andelshavere kun kan udfyldes af Andelsselskabet peger selvsagt i retning af, at der er tale om standardvilkår jfr. ovenfor.

--- o --- O --- o ---

3. Dato for første mælkeleverance

- 3.1. Andelshaverens medlemskab træder i kraft pr. datoen for første godkendte mælkeleverance.
- 3.2. Den første leverance af mælk til Selskabet er planlagt til:
01-01-2001

Ad 3. Dato for første mælkeleverance

Bestemmelsen kan vanskeligt have noget at gøre med eksisterende Andelshavere og leverandører.

--- o --- O --- o ---

4. Leverings- og betalingsforpligtelser

- 4.1. Andelshaveren skal levere al komælk produceret til Selskabet i overensstemmelse med Selskabets regler og bestemmelser samt andre gældende ufravigelige regler og bestemmelser.
- 4.2. Selskabet skal købe al komælk produceret af Andelshaveren i overensstemmelse med Selskabets regler og bestemmelser.

Ad 4. Leverings- og betalingsforpligtelser

Det eneste nye i bestemmelsen er indføjelser af ordet "al" hvilket ikke svarer til Vedtægtens 7.1, hvor der er en række ret vidtgående undtagelser til leveringseksklusiviteten.

--- o --- O --- o ---

5. Mælketyper

- 5.1. Al mælk leveret til Selskabet skal opfylde alle krav som foreskrevet af Selskabets kvalitetsprogrammer, herunder Arlagården og alle øvrige til enhver tid gældende regler
- 5.2. Uanset pkt. 4.1 og 5.1 skal Andelshaveren yderligere opfylde kravene som anført i **bilag 1** (som ændret af Selskabet til enhver tid). Denne bestemmelse (5.2) gælder kun i tilfælde af levering af særlig mælketype

Ad 5. Mælketyper

Det er som udgangspunkt både nødvendigt og sagligt med kvalitetskrav. Men det kan blive et problem, hvis kravene er flydende, og at der ikke længere gælder nogen overordnet lighedsgrundsætning og krav om saglighed.

Der indvejes allerede forskellige mælketyper f.eks. økologisk mælk, non-gmo-mælk m.m. Nogle typer har sin egen afregning og andre typer honoreres med et tillæg. Hvis man har en aftale som nærværende, burde det at være et naturligt sted at få typen aftalt og ikke mindst hvilken ret, der er til at ændre den aftalte mælketype.

I forhold til øko-mælk er den overordnede lighedsgrundsætnings efterlevelse allerede nu svært gennemskuelig, hvilket måske også gælder for non-gmo-mælk, idet det ikke er en mulighed alle kan vælge.

--- o --- O --- o ---

6. Forventet mælkemængde

- 6.1. Baseret på tidligere års mælkeproduktion og/eller forventet produktion forventer Andelshaveren at levere det nedenfor anførte antal kilo af mælketyper som specificeret i punkt 5.1 i de første 12 måneder af medlemskabet fra datoen for første mælkeleverance.
- 6.2. Forventet mælkemængde, der leveres i løbet af de første 12 måneders medlemskab:

Ad 6. Forventet mælkemængde

Hvilke retsvirkninger og rettigheder, der knytter til den forventede mælkemængde, anføres ikke.

Men det er vel tænkt som første skridt mod en egentlig leveringspligt.

--- o --- O --- o ---

7. Tilbageholdt Mængde

- 7.1. Uanset ovenstående pkt. 4.1 kan Selskabet give tilladelse til, at Andelshaveren selv behandler en del af den samlede mængde rå komælk, som Andelshaveren producerer men aldrig mere end 1.000 kg pr. uge ("Tilbageholdt Mængde").
- 7.2. Den Tilbageholdte Mængde må af Andelshaveren kun sælges fra stalddør eller på gårdmarkeder til private.
- 7.3. Produkter baseret på behandlet komælk, der produceres af Andelshaveren ud af den Tilbageholdte Mængde, må af Andelshaveren kun sælges fra stalddør eller på gårdmarkeder til private.
- 7.4. Selskabet kan efter eget skøn tilbagekalde tilladelsen til en Tilbageholdt Mængde i tilfælde af at Andelshaveren ikke lever op til betingelserne i Aftalen eller bilagene dertil.
- 7.5. En eventuel aftale om en Tilbageholdt Mængde mellem Parterne vedhæftes denne Aftale som **bilag 2**.

Ad 7. Tilbageholdt mængde

I Vedtægtens 7.1 har Andelshaverne et retskrav om inden for ret vide rammer at kunne unddrage komælken fra Andelsselskabets eksklusivitet.

I Aftalens 7.1-7.5 indskrænkes denne ret betydeligt. Videre overlades det nu til Andelsselskabets suveræne skøn hvilke medlemmer, der skal kunne tilbageholde mælk.

I 7.4 anføres det, at selskabet også efter eget skøn kan tilbagekalde tilladelsen i tilfælde af, at Andelshaveren ikke lever op til betingelserne.

--- o --- O --- o ---

8. Split leverance

- 8.1. Uanset pkt. 4.1 har andelshavere i Danmark og Sverige som følge af ufravigelige tilsagn over for de lokale myndigheder ret til at levere en del af deres komælk til andre aftagere/mejerier end Selskabet (split leverance).
- 8.2. En eventuel aftale om split leverance mellem Parterne vedhæftes denne Aftale som **bilag 3**.

Ad 8. Split leverance

Selvom der måske ikke blandt medlemmerne aktuelt er noget stort behov for at kunne split levere, mener jeg, at reglerne herom fortsat er vigtige. Reglerne er den sikkerhedsventil, som alle ved, er der, og som gør, at ingen går til yderligheder.

Reglerne om split leverance i Danmark og Sverige holdes tilsyneladende åbne. Men reglerne er i Vedtægtens 7.1 meget overordnet formuleret ("*...Board of Directors fastsatte regler... opnår en retfærdig fordeling*") og de nærmere regler herom kendes kun af en snæver kreds, som angiveligt ikke omfatter Andelshaverne.

Den aftale med underliggende bilag, der er indgået med Konkurrencerådet, kender vi ikke, men det er sikkert, at den løbende vil kunne ændres/justeres udenom medlemmerne.

Hvis der i en konkret situation om en Andelshavers ønske om split levering ikke kan opnås en aftale, må Andelshaveren i første omgang klage til Konkurrencerådet. Rådet vil erfaringsmæssigt kunne behandle sagen i måneder og år. Hvis der bliver indsat nye individuelle aftalevilkår om emnet, vil dette yderligere kunne give anledning til nye konkurrencemæssige vinkler og overvejelser, som alt andet lige vil udfordre sagsbehandlingen. Det er der selvsagt næppe nogen, som kan vente på.

Der er for mig ingen tvivl om, at en Andelshaver, uanset hvad der står i Vedtægten, aftalemæssigt kan fraskrive sig retten til split levering.

I 8.2 anføres det, at "*...aftale om splitleverance... vedhæftes denne aftale som bilag 3*". Dette åbner derfor efter min opfattelse for tvivl og usikkerhed.

Betyder formuleringen, at det kun er aktuelle aftaler om split leverance, der er en del af Aftalen, eller gælder det også fremtidige aftaler om split leverance? Jeg er langt fra sikker på, at der er nogen, der kan give et klart svar, men igen er vi tilbage ved Aftalens udgangspunkt om, at Aftalen fastlægger ”...Andelshaverens individuelle og særlige aftaler...”

Endelig kan man spørge hvorfor skal en ret omformuleres til en aftale?

Spørgsmålet bør afklares.

--- o --- O --- o ---

9. Mælke kvalitet

9.1. Andelshaveren indestår for, at al mælk, der leveres til Selskabet, produceres og leveres i overensstemmelse med til enhver tid gældende produktions- og kvalitetsprogrammer, herunder Arlagården, samt alle andre gældende regler og bestemmelser.

9.2. Herunder almindeligt anerkendte og accepterede kontrolnormer hvis/som Selskabet har bestemt skal være bindende for andelshavere i det land, hvor du har din produktion. De følgende er gældende i Danmark:

Branchekode for mælkeleverende besætninger/ Branchekode for dyrevelfærd

9.3. Selskabets til enhver tid gældende produktions- og kvalitetsprogrammer, herunder Arlagården, er tilgængelige på Selskabets hjemmeside ”Arla Farmers”.

Ad 9. Mælke kvalitet

Samme bemærkninger som til 5.1.

--- o --- O --- o ---

10. Afhentning af mælk

10.1. Mælk afhentes af Selskabet som beskrevet i **bilag 4** og i overensstemmelse med Selskabets til enhver tid gældende regler og bestemmelser.

Ad 10. Afhentning af mælk

Samme bemærkninger som til 5.1.

--- o --- O --- o ---

11. Pris og afregning

- 11.1. Andelshaveren modtager betaling for den leverede mælk som fastsat af Board of Directors og som nærmere bestemt i de til enhver tid gældende generelle medlemsbetingelser.
- 11.2. Dine afregninger er tilgængelig på Selskabets hjemmeside "Arla Farmers".
- 11.3. Du kan dog modtage dine afregninger udskrevet på papir, hvis du har sat kryds i boksen nedenfor. Du vil få en besparelse, hvis du ikke ønsker dine afregninger på papir (se Selskabets prisfastsættelsesparametre).
- (sæt x) Afregningen ønskes fremsendt på papir.

Ad 11. Pris og afregning

Samme bemærkninger som til 5.1.

Mængde, kvalitet og pris burde hænge uløseligt sammen og lighedsprincippet og princippet om saglighed burde i et Andelsselskab være den overordnede juridiske garanti for, at medlemmerne ikke behandles vilkårligt.

Imidlertid vil aftaler om "*...Andelshaverens individuelle og særlige aftaler...*" som ovenfor nævnt som udgangspunkt underminere muligheden for at kunne påberåbe sig lighedsgrundsætningen og princippet om saglighed.

Problemet bliver næppe mindre af, at det i 11.1 bestemmes, at det er Bord of Directors som suverænt og ensidigt løbende fastsætter betalingen.

Jeg er enig i, at bestemmelsen - sammen med 15 - nærmest er carte blanche til, at Andelsselskabets Board of Directors kan indføre hvad som helst.

--- o --- O --- o ---

12. Vilkår og betingelser

- 12.1. I tilfælde af enhver uoverensstemmelse mellem denne aftale og Selskabets vedtægter, de generelle medlemsbetingelser og/eller Selskabets til enhver tid gældende produktions- og kvalitetsprogrammer, herunder Arlagården, skal de tre sidstnævnte have forrang, jf. punkt 1.3.
- 12.2. Denne Aftale er endvidere underlagt al til enhver tid gældende lokal lovgivning.

Ad 12. Vilkår og betingelser

Bestemmelsen i 12.1 er som nævnt tilsyneladende i strid med 1.3.

Videre henvises der ikke til Andelsrettens overordnede retsprincipper såsom lighedsgrundsætningen og princippet om saglighed.

I 12.2 bestemmes det, at *"Denne Aftale er endvidere underlagt al til enhver tid gældende lokal lovgivning"*.

Lovgivning betyder normalt den skrevne lov (dvs. lov der er vedtaget af et lovgivningsorgan) i modsætning til "lov" der refererer til alle retskilder. Betyder det, at domstolsskabt praksis (eksempelvis Case Law om de andelsretlige grundsætninger) ikke er omfattet?

Videre rejser formuleringen spørgsmålet, om det både er såkaldt deklatorisk (fravigelige) og præceptiv (ufravigelige) lokal lovgivning, der i så fald finder anvendelse?

Hvis *"lokal lovgivning"* også omfatter lokale deklatoriske (fravigelige) regler, ja så sejler det.

--- o --- O --- o ---

13. Fortrolighed

- 13.1. Hver part skal holde al information modtaget fra modparten strengt fortrolig og må ikke uden modpartens skriftlige forhåndsgodkendelse fremlægge denne information for tredjemand eller bruge informationen til andre formål end udøvelse af denne Aftale.
- 13.2. De pligter, der fremgår af punkt 13.1, er ikke gældende i forhold til information om modparten som er offentligt tilgængelig, som i god tro modtages fra tredjemand, som er selvstændigt udviklet uden brug af modpartens fortrolige information, eller som er offentliggjort for at overholde gældende ret.

Ad 13. Fortrolighed

Hvis Aftalen er strengt fortrolig, betyder det, at enhver indsigt i og kontrol med om Andelshaverne i princippet behandles ens og ikke vilkårligt, bliver gjort umulig for medlemmerne.

Enhver normal legitim udveksling af sådanne oplysninger vil fremadrettet kunne medføre sag om eksklusion og alene den usagte trussel om denne mulighed, vil langt ud over det rimelige kunne virke selvcensurerende på Andelshaverne.

Derved mister Andelshaverne vel den sidste rest af reel indflydelse og det demokratiske element i Andelsselskabet bliver i så fald mere eller mindre illusorisk.

Endelig vil den strenge fortrolighed kunne misbruges af Andelsselskabet som en bekvem undskyldning for ikke at ville udtale sig om en betændt sag, dvs. at man lægger op til manøvren,

som vi kender fra al politik og offentlig myndighed om, at ”vi udtaler os ikke om enkeltsager/enkelte retsforhold”.

Selv om fortroligheden på overfladen lyder tilforladeligt, er det et meget kritisk punkt.

--- o --- O --- o ---

14. Løbetid og ophør

14.1. Denne Aftale er gældende, indtil dit medlemskab af Selskabet ophører.

14.2. Denne aftale ophører uden varsel, hvis din optagelse som medlem bliver tilbagekaldt på grund af manglende levering af godkendt mælk indenfor 30 dage efter den første leveringsdag, jf. punkt 4.2.4 i de generelle medlemsbetingelser. Dette vil blive anset for en misligholdelse af Aftalen af Andelshaveren.

Ad 14. Løbetid og ophør Ingen bemærkninger.

--- o --- O --- o ---

15. Ændringer

15.1. Hvis Board of Directors beslutter det, kan Selskabet ændre denne Aftale med minimum 3 måneders varsel (eller med et længere varsel, hvis dette er påkrævet efter præceptiv lokal regulering) regnet fra afsendelse af varslet. Efter udløb af dette varsel, skal ændringen anses for aftalt mellem parterne og udgøre en del af Aftalen.

15.2. Uanset punkt 15.1 må en ændring aldrig afvige fra vedtægterne, generelle medlemsbetingelser og/eller gældende produktions- og kvalitetsprogrammer, jf. punkt 12.1, og sådanne ændringer udgør ikke en del af denne Aftale i det omfang indholdet strider mod dette punkt.

Ad 15. Ændringer

Samme bemærkninger som til 11.1.

Bestemmelsen er - sammen med 11.1 - nærmest er carte blanche til, at Andelsselskabets Board of Directors kan indføre hvad som helst.

--- o --- O --- o ---

16. Lovvalg og værneting

16.1. Enhver tvist eller uoverensstemmelse der udspringer direkte eller indirekte af denne Aftale eller fortolkningen heraf skal afgøres i henhold til dansk ret, og Selskabet og Andelshaveren accepterer hermed, at sagen skal indbringes for Retten i Aarhus.

16.2. Hvis Andelshaveren er hjemmehørende uden for Danmark, skal enhver tvist eller uoverensstemmelse, uanset ovenstående, der udspringer direkte eller indirekte af denne Aftale eller fortolkningen heraf afgøres i henhold til gældende ret i det land, hvor Andelshaveren er hjemmehørende, og Selskabet og Andelshaveren accepterer at være underlagt de nedenfor følgende domstoles jurisdiktion i det pågældende land.

Belgien: Domstolene for Liège

England og Wales: Leeds, City Court of Leeds, the Courts of England and Wales

Finland: Helsinki, Helsingfors tingsrätt, Helsingin käräjäoikeus

Tyskland: Domstolene for Düsseldorf

Sverige: Stockholm, Stockholms tingsrätt

Luxembourg: Luxembourg, Zivilgericht domstol

Skotland: The Courts of Scotland

Holland: Domstolen i Gelderland, Arnhem

Ad 16. Lovvalg og værneting

Hvis Andelshaveren er hjemmehørende i et andet land end der, hvor mælkeproduktionen foregår, kan der vel være et problem? Ellers ingen bemærkninger.

--- o --- O --- o ---

17. Tilsidesættelse af tidligere aftaler

17.1. Parterne er enige om, at denne Aftale med tilhørende bilag og andre dokumenter, der udgør en integreret del af Aftalen, skal udgøre den fulde aftale og forståelse mellem Parterne i forhold til dens genstand, og at den erstatter alle tidligere aftaler, uanset form, der vedrører genstanden.

Ad 17. Tilsidesættelse af tidligere aftaler

Bestemmelsen i 17.1 fastslår ved at bruge ordene "*...den fulde aftale og forståelse...bilag ...dokumenter*" vel endnu engang, at hovedformålet med Aftalen er at frigøre sig fra den almindelige overordnede andelsret, herunder i særdeleshed lighedsgrundsætningen og grundsætningen om saglighed.

--- o --- O --- o ---

18. Bilag

18.1.1. Følgende bilag udgør en integreret del af Aftalen:

18.1.2.	Bilag 1	Mælketype
18.1.3.	Bilag 2	Tilbageholdt Mængde
18.1.4.	Bilag 3	Split leverance (kun Danmark og Sverige)
18.1.5.	Bilag 4	Afhentning af mælk

Ad 18. Bilag

Bilagene er ikke en integreret del i aftalen, og vil dermed kræve sin egen underskrift. Det siger sig selv, at hele aftalegrundlaget bør være kendt.

--- o --- O --- o ---

19. Underskrifter

Arla Foods Amba

Dette dokument kræver ikke fysisk underskrift af Arla Foods amba. Arla er bundet af dette dokument uden fysisk underskrift.

Ad 19. Underskrifter

Når det anføres, at Andelsselskabet er bundet af dette dokument uden fysisk underskrift, kan der næppe være tale om andet end et standarddokument og ikke som hævdet en forhandlet aftale med individuelle særlige vilkår.

--- o --- o --- Kontrakt slut --- o --- o ---

Ad hvad hvis man nægter at skrive under?

Det er et godt spørgsmål.

Uden at jeg kan forpligte domstolene, er det min umiddelbare opfattelse, at en eksisterende Andelshaver ikke kan smides ud så længe vedkommende ikke misligholder Vedtægten og nugældende aftaler.

I 2010.1816Ø blev der således i en sag om opsigelsesadgang i en såkaldt fastliggerkontrakt vedrørende en havneplads hos et andelsselskab afgjort, at et medlems nægtelse af at tiltræde fastliggerkontrakten ikke kunne medføre opsigelse/eksklusion, idet "...en sådan opsigelsesadgang kun fremgår alene af den fastliggerkontrakt som ... underskrev med forbehold" og da "... en opsigelsesadgang herefter må anses som en så væsentlig indskrænkning af medlemmernes

bestående rettigheder, at den ikke kunne gennemføres alene ved en kontrakt uden at opsigelsesadgangen ... var hjemlet i vedtægterne...". Dommen kan efter min opfattelse tages til indtægt for, at fælden først havde klappet, hvis medlemmet havde underskrevet fastliggeraftalen uden forbehold.

Om Andelsselskabet som det mindre, kan stoppe med at aftage mælken, hvis man ikke vil skrive under, vil jeg heller ikke tro. Men hvad hvis de alligevel gør det? Så er Andelshaveren for længst lukket og slukket inden vedkommende får sin ret.

Afgørende vil i den sidste ende formentlig være en samlet bedømmelse.

Ad lighedsgrundsætningen og grundsætningen om saglighed

Lighedsgrundsætningen og grundsætningen om saglighed er slået fast af Højesteret i bl.a. U2003.1764H og U2004.1738H.

Men navnlig den sidste dom må tages til indtægt for, at grundsætningerne viger for individuelle aftaler.

Alle domme, der beskæftiger sig med emnet, har indbygget et krav om væsentlighed.

Ved bedømmelsen af retsstillingen lægger domstolene altid stor vægt på at differentiere mellem indtrædende Andelshavere og eksisterende Andelshavere.

Ad One Arla

I forbindelse med udsendelsen af den nye mælkeleveringsaftale er der i flere omgange udsendt forklarende og supplerende materiale. Der er ingen tvivl om, at sådant materiale skal indgå i fortolkningen af den nye mælkeleveringsaftale (Aftalen).

De begrundelser og forklaringer, der anføres i dette materiale, er efter min opfattelse så forkerte, usammenhængende, selvmodstridende og luftige, at forvirringen er total.

Det er Board of Directors (bestyrelsens) ønske at gennemføre aftalerne og man kan derfor spørge hvorfor ændringerne ikke gennemføres som vedtægtsændringer ved kvalificeret flertalsbeslutning af repræsentantskabet jfr. Vedtægtens 16.13.

Board of Directors anfører i materialet, at grunden til at gennemføre Aftalen er

- Direkte medlemskab for alle medlemmer
- Lige rettigheder og forpligtelser til andelshavere

- Lige og afstemte aftalevilkår for alle andelshavere
- Nemmere administration.

Dette hænger imidlertid ikke sammen med, hvad der står i Aftalen:

Der er ingen bestemmelser i Aftalen om direkte medlemskab.

Hvis man sammenholder Aftalens Punkt 1, 12 og 17 er der skabt en 100% cirkulær konstruktion om reglernes forrang.

I Aftalens Punkt 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 16 er der indsat regler om forskelligt lovvalg og skønsmæssige beføjelser til bestyrelsen om, at Andelshaverne ikke nødvendigvis skal behandles lige.

Lige og afstemte aftalevilkår er to modstridende begreber. Hvis de er lige, er de lige - og er de ikke lige, ja så er de afstemte.

Nemmere administration (for den siddende bestyrelsen) er helt sikkert korrekt; for jo mere magt, der koncentrerer, jo nemmere er det (for den siddende bestyrelse).

Hvis alle aftaler fremover skal være fortrolige, er det ikke muligt at få indsigt i om Andelshaverne behandles lige.

Resumé og konklusion

Aftalen er qua sine luftige henvisninger til det samlede rets- og aftalegrundlag og Board of Directors fremadrettede vidtgående og rent skønsmæssige beføjelser ikke let at vurdere. Alt andet lige vil dette yderligere styrke magten hos Board of Directors.

Aftalen vil uundgåeligt mindske den andelshaverbeskyttelse, der følger af centrale danske grundsætninger inden for andelsretten. Dette vil uvægerligt svække den enkelte danske Andelshavers retslige beskyttelse.

Aftalen vil gøre det mere usikkert at kunne bedømme de konkurrencemæssige konsekvenser.

Aftalen vil utvivlsomt hindre Andelshavernes mulighed for reel indsigt i og kontrol med om Andelshaverne behandles i princippet ens og ikke vilkårligt, og det bliver så godt som umuligt for medlemmerne at kunne samarbejde om fælles interesser bl.a. via. Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter.

Aftalen giver Board of Directors vidtgående skønsmæssige beføjelser overfor de enkelte Andelshavere og dette burde normalt øge behovet for gennemsigtighed. Her gør man det omvendte. Hvordan kan man så sikre sig mod, at flertallet i Board og Directors skønsmæssigt tildeler "vennerne" gode individuelle aftaler, hvorimod "ikke-vennerne" bliver behandlet modsat. Vil et sådant system ikke i længden risikere at korrumpere hele organisationen?

Aftalen vil fortsat legitimere betydelige retslige forskelle i de forskellige lande, og disse forskelle vil fremadrettet kunne øges - i stedet for at mindskes.

Bestemmelser til sikring af lighed og demokrati findes normalt i Vedtægterne og ikke i individuelle aftaler mellem et andelsselskabs bestyrelse og de enkelte medlemmer.

Board of Directors er et fint ord for Andelsselskabets bestyrelse. De enkelte bestyrelsesmedlemmer personlige ansvar for at overholde Vedtægterne er normalt efter dansk ret langt mere vidtgående end ansvar, der følger af en individuel aftale.